

5. Mandych, O.V., Romaniuk, I.A. and Nikitina, O.M. (2016). «PR-marketing as one of the tools to increase the competitiveness of the enterprise». *Visnyk KHNTUSH: ekonomichni nauky*. Vol. 177, pp. 160-165.
6. Hrechukha, A.O. (2016). «Components of modern marketing policy of enterprise product distribution». *Ekonomika i suspil'stvo*. Vol. 4, pp. 132-137.
7. Maystro, R.H., Kuchina, S.E. (2014). «Formation of distribution policy at the enterprise2». *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu «KHPI2. Ser.: Tekhnichnyy prohres ta efektyvnist' vyrobnytstva*. Vol. 34, pp. 127-133.
8. Krasnoruts'kyu, O.O. and Azizov, O.R. (2015). «Regularities and principles of functioning of market distribution systems of agricultural enterprises». *Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*. Vol. 4, pp. 3-13.
9. Dorohan', S.M. and Komysakov, O.O. (2012). «Improving the distribution system of the enterprise». *Aktual'ni problemy ekonomiky ta upravlinnya*. URL: <http://probleconomy.kpi.ua/pdf/201243.pdf>
10. Ihmatenko, N., Marmul, L., Levaieva, L. and Romaniuk, I. (2019). «Identification of agricultural service cooperatives in the aggregate forms of organization of activities in rural areas», *Agrosvit*, vol. 17, pp. 3-7.
11. Fayzulayeva, K.A. (2011). «Assessment of marketing potential at the analytical stage of the marketing audit process at the enterprise». *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. Vol. 33, pp. 289-292.

Abstract.

Mandych O. Formation of commodity distribution policy in integrated structures.

The article highlights the relevance of studying the marketing policy of product distribution for the work of integrated structures in a market economy. It is determined that the role and importance of marketing policy in the distribution of integrated structures is to ensure the functioning of distribution channels aimed at ensuring the availability of goods and services that meet customer demand for range, quality and price, as well as a high level of service; improved marketing links (both internal and external), proposals to create an effective information and management system of market regulation, which will reduce the length and width of distribution channels and reduce the use of resources of both enterprises and the country as a whole. It is substantiated that the marketing policy of distribution of goods is the basis of business and the core of any business projects, plans and long-term schemes for the development of marketing activities. In this regard, a scheme representing the marketing policy of product distribution as an integrator of production and market has been developed, its role and significance for different functional levels of government: business, regional and national. It is determined that in addition to economic importance, marketing policy in the distribution of integrated structures also has a social vocation, which today is associated not only with reducing the time, effort and money of consumers to purchase the necessary and quality goods and services. It is established that when deciding on distribution channels, domestic producers, first of all, must take into account a number of factors influencing the choice of intermediaries, and the effectiveness of domestic producers depends not only on the correct choice of distribution systems, but also largely on the marketing approach. in the management of the formed distribution channels. It is determined that marketing management provides domestic producers with effective planning of various activities, including the use of new technologies in distribution policy, which allows to enter foreign markets.

Key words: marketing, marketing policy, distribution of goods, components, distribution channels, marketing tools, integrated structures, commodity producers.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2019 р.

Бібліографічний опис статті:

Мандич О. В., Науменко І. В., Романюк І. А. Формування політики товаророзподілу в інтегрованих структурах. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 4. С. 83-87.

Mandych O., Naumenko I., Romaniuk I. Formation of commodity distribution policy in integrated structures. *Actual problems of innovative economy*. 2019. No. 4, pp. 83-87.

УДК 338.1: 631.152; JEL classification: Q01, Q12, O14

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2019-4-15>

СЛЮСАРЕВА Людмила Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент
Університет державної фіскальної служби України
ORCID ID: 0000-0002-6845-9307

ЖМАЙЛОВ Валерій Миколайович, кандидат економічних наук, професор
Сумський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0001-6054-5932

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ: ДУАЛІЗМ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ

Слюсарєва Л. В. Сталій розвиток підприємств: дуалізм концептуальних підходів.

В статті запропоновано авторський підхід до формування визначення сталій розвиток підприємства на основі узагальнення існуючих підходів до його трактування у вітчизняній науковій літературі. Необхідність

удосконалення понятійно-категоріального апарату предмету дослідження зумовлена розбіжністю в науковому середовищі єдиних підходів до його трактування.

Визначено, що сталий розвиток підприємства має формуватися у середовищі, з врахуванням двох суттєвих принципів: формування збалансованого зв'язку в тріаді економіка, екологія та соціальна сфера, що означає оптимальне використання в інтересах людини і природи тих ресурсів, які дає економічний розвиток; розв'язання завдань виробництва, на основі впровадження відповідальних інновацій, пов'язаних з розвитком не лише на сучасному етапі, а і з врахуванням інтересів прийдешніх поколінь. Описано зв'язок економічної, соціальної та екологічної складових в рамках соціально-еколого-економічної тріади в системі сталого розвитку. Автори розглядають сталий розвиток підприємства як системний і комплексний процес стратегічної трансформації суб'єкту господарювання, який включає в себе систему соціально-екологічних цінностей і здійснюється на основі впровадження відповідальних інновацій під дією конкурентного середовища й зовнішніх чинників.

Визначено, що менеджмент підприємства має докладати усіх зусиль, задіювати всі функції управління для того, щоб здійснювати вплив на всіх потенційних стейкхолдерів з метою формування сталого середовища своєї діяльності. В цьому є певна суперечливість, оскільки, з одного боку, сталий розвиток може бути конкурентною перевагою, яка вирізнятиме виробника з поміж інших, а з іншого – сталий попит має формувати адекватний споживчий ринок, а це призводитиме до необхідності зміни умов існування й появи нових гравців на ринку.

Ключові слова: сталий розвиток підприємства, соціально-еколого-економічна тріада, відповідальні інновації, конкурентоспроможність підприємства.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сталий розвиток – поняття відносно нове для України, філософія якого полягає у побудові нових вимог до якості життя в сучасний період і формування умов для майбутніх поколінь. Необхідно визнати той факт, що на сьогодні сформувалися об'єктивні умови для формування оперативних і довгострокових цілей, здійснення локальних і глобальних дій, визначення як економічних, так і екологічних проблем. Традиційне виробництво й споживання принесли людству великі матеріальні блага та стрімкий науковий розвиток, але в той же час сформували чимало нових проблем, серед яких: демографічний вибух, нерівномірність доходів, перевитрата ресурсів, енергетична криза й найгірше – забруднення навколишнього середовища й погіршення екології. Зіткнувшись з новим викликом, людство усвідомило, що воно має змінити існуючий спосіб виробництва й споживання. Саме так сформувалася концепція сталого розвитку, в основу якої було покладено задоволення сучасних потреб, не приносячи шкоди користі майбутнім поколінням.

Врахування всіх цих складових механізму сталого розвитку має відбуватися взаємозалежно й комплексно, щоб сформувати цілісну мапу дії для подальшого руху суспільства. І, відповідно, такі погляди громадськості слід зміцнювати шляхом заохочення відповідних політичних, економічних і соціальних принципів. Розуміючи це, Організацією Об'єднаних Націй була розроблена Стратегія сталого розвитку, в якій зроблено акцент на таких 17 цілях як зміна клімату й використання джерел чистої енергії, сталі транспортні системи, відповідальне споживання та виробництво, збереження і раціональне використання природних ресурсів, охорона здоров'я, демографія та міграція,

подолання глобальної бідності тощо. Поліпшення якості життя тісно пов'язане зі стійким управлінням ресурсами шляхом реалізації належної державної політики на внутрішньому рівні, а також сприяння співпраці на міжнародному рівні з метою розробки комплексних стратегій, які мають на меті забезпечити конкретні результати.

У травні 2019 року на Європейському бізнес-саміті в Брюсселі власники й керівники великого бізнесу спільно з представниками громадських організацій і функціонерами Європейського Парламенту обговорили роль бізнесу в забезпеченні реалізації цілей сталого розвитку. Виступаючи відмітили необхідність залучення топ-менеджменту компаній до забезпечення процесів сталого розвитку. Саме вони мають стати амбасадорами цілей сталого розвитку, й бути мотиваторами для персоналу у формуванні соціальної відповідальності очолюваних компаній. Червоною лінією виступів була необхідність включення корпоративної соціальної відповідальності до стратегії компанії. За словами спікерів, вони, як ніхто інший, зацікавлені у реалізації цілей сталого розвитку, оскільки «на мертвій планеті вони вже не зможуть розвивати бізнес». Проте, необхідно відмітити, що це лише початок процесу, оскільки за озвученою на саміті статистикою, сьогодні понад 90% з числа топ-менеджерів провідних світових компаній підтримують вказану концепцію, але лише 17% включили їх до системи KPI персоналу середньої ланки [1].

Таким чином, на сьогоднішній день питання наукового супроводу сталого розвитку підприємств набуло загальносвітової актуальності, і, відповідно, формується об'єктивна необхідність наукового забезпечення вказаних процесів. Проте, слід відмітити існування концептуальних протиріч у трактуванні певних

наукових категорій, що призводить до помилок у визначенні предмету дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Необхідно відмітити, що на сьогоднішній день таке явище як «сталий розвиток підприємства» зустрічається у вітчизняній науковій літературі та є предметом дослідження для багатьох науковців. Зокрема, використання вказаної дефініції має місце в працях таких вітчизняних науковців як І. Ю. Гришова [1], Ю. І. Данько [3], І. А. Маркіна [4], П. Г. Перерва [5], П. Р. Пуцентейло [6], І. М. Семененко [7] і багатьох інших. Крім того, вивченню вказаного явища приділили свою увагу багато молодих вчених, які тільки розпочали свій науковий шлях, що ще раз підтверджує тезу про актуальність вказаного напрямку досліджень. Аналіз результатів за пошуковим запитом в Google Академія за період з 2015 по 2020 роки дає 470 прямих співпадінь.

Формулювання цілей статті. У своїй роботі ми ставимо за мету, на основі вивчення існуючих поглядів на трактування поняття «сталий розвиток підприємства», сформулювати дефініцію, яку можна буде включити до категоріально-понятійного апарату подальших досліджень механізмів управління конкурентоспроможністю в системі сталого розвитку підприємств.

Викладення основного матеріалу дослідження. Більш детальний аналіз вказаних статей говорить про відсутність єдиного підходу до трактування, й наявність суперечливих поглядів на досліджуване явище. Ми умовно поділили вказані підходи на дві групи (соціально-екологічний, просторово-часовий і інноваційний підходи), за ключовим наповненням, яке було покладено в основу сформуваного визначення (табл. 1).

Таблиця 1

Узагальнена таблиця визначення «сталий розвиток підприємств»

Автор	Визначення
<i>Соціально-екологічний підхід</i>	
О. С. Кузьміна [8]	Процес якісних змін, що передбачає збалансування інтересів підприємства у поточному й майбутньому періодах на засадах досягнення в динаміці економічної ефективності, фінансової стійкості, економічного зростання та розвитку екологічної і соціальної підсистеми підприємства та, як наслідок, макросистем вищого рівня, з урахуванням раціональних обмежень, що накладаються економічною безпекою підприємства і впливу чинників зовнішнього середовища
Л. А. Грицина [9]	Процес усвідомленого вибору власниками й керівництвом підприємства напрямів його діяльності, що ґрунтується на забезпеченні соціальної, екологічної та економічної результативності, і здійснюється під впливом «рефлексивно-активного середовища» функціонування підприємства
І. М. Семененко [7]	Тип розвитку, при якому увага приділяється не лише економічному зростанню підприємства, а й таким аспектам його діяльності, як соціальний і екологічний
<i>Просторово-часовий і інноваційний підхід</i>	
Л. А. Квятковська [10]	Здатність до здійснення економічної діяльності в кожен окремий момент часу в умовах невизначеності впливів зовнішнього середовища, які порушують нормальне функціонування й розвиток підприємства
Т. В. Бондар [11]	Процес структурної перебудови підприємства у часі у відповідності із факторами зовнішнього середовища за критерієм збалансованості у просторово-часовому відношенні
О. М. Семенюк [12]	Процес безперервних якісних змін, які супроводжуються поліпшенням показників ефективності діяльності підприємства й забезпечують його конкурентоспроможність на основі активізації інноваційної діяльності
В. М. Білявський, М. М. Шепута [13]	Розвиток підприємства, який залежить від реалізації інноваційних проєктів, а саме дає можливість підприємствам адаптуватися до існуючого рівня конкуренції на ринку, та у перспективі зайняти лідируючі позиції на ньому за рахунок довгострокової інноваційної орієнтації

Джерело: узагальнено автором

В першому випадку автори роблять акцент саме на соціально-еколого-економічну тріаду в системі сталого розвитку. Це є цілком логічним, оскільки більшість цілей сталого розвитку спрямовані саме на вирішення проблем, які стосуються цих складових безпосередньо. Зокрема, якщо говорити про соціальну складову, то її вплив безпосередньо пов'язаний з економічною складовою. Зокрема якісні показники людського капіталу підприємства, сутність яких зумовлена компетентністю персоналу та його

вмотивованістю до праці. Під дією часового фактору саме ці чинники в подальшому призводять до збільшення економічних показників, таких як ефективність і прибутковість. Соціальна складова також опосередковано здійснює вплив і на екологічну, оскільки наявність екологічної свідомості у менеджменту й персоналу призводить до активізації раціональних підходів до використання обмежених природних ресурсів і подальшого впровадження природозахисних заходів підприємства.

Екологічна складова пов'язана з економічною діяльністю господарюючих суб'єктів як безпосередньо, так і опосередковано. Так, безпосередній вплив простежується у використанні нових адаптивних технологій, спрямованих на заощадження ресурсів, дотримання екологічних правил, стандартів і законів. В процесі еволюції це призводить до покращення іміджу підприємства, формування у нього статусу інноваційного екологічного виробника, що в свою чергу призводить до лояльного ставлення потенційних споживачів, позиціонування продукції, яку воно виробляє на ринку.

Що стосується впливу екологічної складової на соціальну, то він проявляється опосередковано. На думку автора [8], екологічна підсистема опосередковано взаємодіє із соціальною, адже екологічний стан підприємства й оточуючого середовища визначає умови праці персоналу. Чинники зовнішнього середовища мають вплив на функціонування підприємства як відкритої системи, спрямованість і сила якого є змінними в часі. В той же час підприємство змінює зовнішнє середовище, адже досягнення ним сталого розвитку може поступово зумовлювати сталий розвиток систем вищого рівня.

Таким чином, необхідно констатувати, що соціально-еколого-економічна тріада має бути обов'язковою компонентною визначення сталого розвитку підприємства. В другому випадку, основна увага зосереджена на ролі інновацій у діяльності підприємств. Ми можемо з цим погодитися лише за умови, що мова йде про відповідальні інновації.

Підприємство може впроваджувати відповідальні інновації на основі різних комбінацій ресурсів, які можуть відрізнятися як кількісно, так і якісно. Найпростіші інновації

можуть створюватися лише на основі двох чи трьох видів ресурсів, тоді як може мати місце ситуація, коли використовується шість видів ресурсів. Фінансовий капітал підприємства є необхідним ресурсом для розвитку відповідальної інновації, але це не є достатньою умовою для її створення. Його потрібно поєднувати хоча б із соціальним капіталом (співпраця в галузі науково-дослідної роботи), щоб інновація мала результат.

Проблема сталості розвитку підприємства пов'язана з інноваціями в галузі екологічних технологій. Це відбувається тому, що галузеві знання, необхідні для придбання інших ресурсів, таких як більший фінансовий капітал (венчурні інвестиції чи субсидії), мережі або репутаційні активи, без яких технологічні (екологічні) інновації навряд чи перейдуть у комерційні пропозиції [14]. На нашу думку, відповідальну інновацію необхідно прив'язати до досягнення певних цінностей, в даному випадку – досягнення цілей сталого розвитку. Але в різних галузях і в різних культурних умовах вони можуть бути конфліктними.

Таким чином, ми прийшли до висновку, що сталий розвиток підприємства має формуватися у середовищі, з врахуванням двох суттєвих принципів:

по-перше, це формування збалансованого зв'язку в тріаді економіка, екологія та соціальна сфера, що означає оптимальне використання в інтересах людини і природи тих ресурсів, які дає економічний розвиток;

по-друге, розв'язання завдань виробництва, на основі впровадження відповідальних інновацій, пов'язаних з розвитком не лише на сучасному етапі, а і з врахуванням інтересів прийдешніх поколінь.

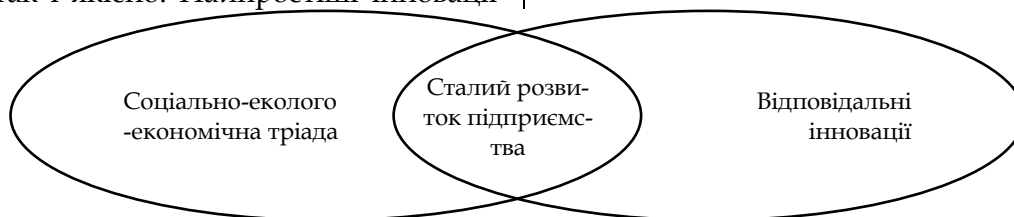

Рис. 1. Середовище формування сталого розвитку підприємства

Джерело: власна розробка автора

Сталий розвиток підприємства базується на постійному балансуванні й компромісах в рамках цілісного підходу до управління в довгостроковій стратегічній перспективі. Інноваційні технології і бізнес-моделі базуються на переосмисленні та переробленні основних принципів і інструментів. Наявність стійких інновацій є необхідною, але неповною і недостатньою умовою. Їх

необхідно поєднувати зі сталими моделями бізнесу й споживання для досягнення складних цілей сталого розвитку.

Сталий розвиток бізнесу - це складна нова концепція, яка врівноважує зовнішній і ресурсно-орієнтований погляди, шукаючи рішення у сфері балансу й правильного «пристосування», що мають бути досягнуті у ситуаціях протилежних і суперечливих цілей

і дилем, що виникають в управлінні бізнесом. Він охоплює весь спектр відносин з мережами постачання, замовниками й зацікавленими сторонами, а також постачальниками служб підтримки для формування бізнес-рішень, а також поводження з відходами, залишками й наслідками. Отже, сталий розвиток визначається в широкій і складній перспективі з акцентом на нових принципах, моделях і інструментах, що інтегрують різноманітні аспекти й риси сталого управління бізнесом, технологіями та інноваціями.

Висновки. Таким чином, на основі узагальнення існуючих підходів ми можемо зробити висновок, що *сталий розвиток підприємства* - це системний і комплексний процес стратегічної трансформації суб'єкту господарювання, який включає в себе систему соціально-екологічних цінностей і здійснюється на основі впровадження відповідальних інновацій під дією конкурентного середовища й зовнішніх чинників. Проте, слід відмітити, що

у західній літературі більш популярним є визначення сталого розвитку бізнесу, а це говорить про те, що сталий розвиток підприємства має відбуватися в умовах сталого розвитку галузі й середовища, до якого воно належить. Відповідно, менеджмент підприємства має докласти усіх зусиль, задіювати всі функції управління для того, щоб здійснювати вплив на всіх потенційних стейкхолдерів з метою формування сталого середовища своєї діяльності. В цьому є певна суперечливість, оскільки, з одного боку, сталий розвиток може бути конкурентною перевагою, яка вирізнятиме виробника з поміж інших, а з іншого – сталий попит має формувати адекватний споживчий ринок, а це призводитиме до необхідності зміни умов існування й появи нових гравців на ринку.

Отримані наукові результати будуть корисними в подальших дослідженнях авторів, зокрема при вивченні механізмів управління конкурентоспроможністю підприємства в системі сталого розвитку аграрного бізнесу.

Література.

1. *Гриценко М.* Європейський бізнес-саміт про ключові напрямки сталого розвитку: тенденції та драйвери. 2019. URL: <https://delo.ua/business/jevropejskij-biznes-samit-pro-ključovi-naprijamk-353227/>
2. *Гришова І. Ю.* Аналітичне забезпечення економічного розвитку підприємств з позицій інвестиційної привабливості. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 2 (2). С. 195-203.
3. *Данько Ю. І.* Формування систем забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств: монографія. Суми: Університетська книга. 2016.
4. *Markina I., Diachkov D., & Adedeji O.* Monitoring the level of sustainable development of the enterprise. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. 15, Iss. 1 (cont.). pp. 210-219.
5. *Перерва П. Г.* Інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика – антикризові інструменти сталого розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. 2017. № 46 (1267). С. 78-82.
6. *Пуцетейло П. Р.* Аналітичне забезпечення діяльності підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 1. С. 168-174.
7. *Семененко І. М.* Теоретична конструкція концепції сталого розвитку підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2015. № 4. С. 232-236.
8. *Кузьміна О. С.* Аналіз підходів до трактування поняття сталий розвиток підприємства". *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 5 (1). № 13-21.
9. *Грицина Л.А.* Розгляд сутності сталого розвитку підприємства та методик оцінки його рівня. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № (6). С. 11-14
10. *Квятковська Л. А.* Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. № 1. С. 85-89.
11. *Бондар Т.В.* Науково-методичні основи аналізу конкурентоспроможності у системі забезпечення сталого розвитку підприємства. *Екологічний менеджмент у загальній системі управління*. Суми: СумДУ. 2012.
12. *Семенюк О.М.* Алгоритм комплексної оцінки рівня сталого розвитку підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2013. № 6/2. С. 186-189.
13. *Білявський В. М., Шепута М. М.* Реалізація інноваційних проектів як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2018. № 1(38). С. 131-140.
14. *Halme M., Korpela M.* Responsible innovation toward sustainable development in small and medium-sized enterprises: A resource perspective. *Business Strategy and the Environment*. 2014. № 23(8). С. 547-566.

References.

1. *Hrytsenko, M.* (2019). Yevropejs'kyj biznes-samit pro kliuchovi naprijamky staloho rozvytku: tendentsii ta drajvery. [European business summit on key areas of sustainable development: trends and drivers]. Available at: <https://delo.ua/business/jevropejskij-biznes-samit-pro-ključovi-naprijamk-353227/>

2. *Hryshova, I. Yu.* (2015). «Analytical support of economic development of enterprises from the standpoint of investment attractiveness.». *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. № 2 (2), pp. 195-203.
3. *Dan'ko, Yu. I.* (2016). *Formuvannia system zabezpechennia konkurentospromozhnosti ahrarnykh pidpryemstv*. [Formation of systems to ensure the competitiveness of agricultural enterprises]. Universytets'ka knyha. Sumy. Ukraine.
4. *Markina I., Diachkov D., & Adedeji O.* (2017). Monitoring the level of sustainable development of the enterprise. *Problems and Perspectives in Management*. № 15, Iss. 1 (cont.). pp. 210-219.
5. *Pererva, P. H.* (2017). «Innovation, investment and marketing policy - anti-crisis tools for sustainable development of the enterprise». *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "Kharkivs'kyj politekhnichnyj instytut" (ekonomichni nauky)*. № 46 (1267), pp. 78-82.
6. *Putentejlo, P. R.* (2015). «Analytical support of the enterprise». *Stalyy rozvytok ekonomiky*. № 1, pp. 168-174.
7. *Semenenko, I. M.* (2015). «Theoretical construction of the concept of sustainable development of the enterprise». *Visnyk Skhidnoukrains'koho natsional'noho universytetu imeni Volodymyra Dalia*. № 4, pp. 232-236.
8. *Kuz'mina, O. S.* (2015). «Analysis of approaches to the interpretation of the concept of sustainable development of the enterprise». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*. № 5 (1), pp. 13-21.
9. *Hrytsyna, L.A.* (2016). «onsideration of the essence of sustainable development of the enterprise and methods of assessing its level». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*. № (6), pp. 11-14.
10. *Kviatkovs'ka, L. A.* (2013). «Implementation of the principles of the concept of sustainable development in the enterprise». *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*. № 1, pp. 85-89.
11. *Bondar, T.V.* (2012). *Naukovo-metodychni osnovy analizu konkurentospromozhnosti u systemi zabezpechennia staloho rozvytku pidpryemstva. Ekolohichnyj menedzhment u zahal'nij systemi upravlinnia*. [Scientific and methodological bases of competitiveness analysis in the system of ensuring sustainable development of the enterprise. Environmental management in the general management system]. Sumy: SumDU.
12. *Semeniuk, O.M.* (2013). «Algorithm for comprehensive assessment of the level of sustainable development of the enterprise». *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*. № 6/2, pp. 186-189.
13. *Biliavs'kyj, V. M., Sheputa, M. M.* (2018). «Implementation of innovative projects as a factor in increasing the competitiveness of the enterprise». *Stalyy rozvytok ekonomiky*. № 1(38), pp. 131-140.
14. *Halme, M., Korpela, M.* (2014). Responsible innovation toward sustainable development in small and medium-sized enterprises: A resource perspective. *Business Strategy and the Environment*. № 23(8), pp. 547-566.

Abstract.

Sliusareva L. V. Sustainable enterprise development: dualism of conceptual approaches.

The author's approach to the formation of the definition of enterprise sustainable development is offered on the basis of generalization of existing approaches to its interpretation in the domestic scientific literature in the article. The need to improve the conceptual and categorical apparatus of the subject of study is due to differences in the scientific environment of common approaches to its interpretation.

It is determined that the enterprise sustainable development should be formed in the environment, taking into account two essential principles: the formation of a balanced relationship in the triad of economy, ecology and social sphere, which means the optimal use in the interests of man and nature of the resources provided by economic development; solving production problems, based on the introduction of responsible innovations related to development not only at the present stage, but also taking into account the interests of future generations. The connection of economic, social and ecological components is described within the framework of socio-ecological-economic triad in the system of sustainable development. The authors consider the sustainable development of the enterprise as a systemic and complex process of strategic transformation of the business entity, which includes a system of socio-environmental values and is based on the introduction of responsible innovations under the influence of the competitive environment and external factors.

It is determined that the management of the enterprise should make every effort, use all management functions in order to influence all potential stakeholders in order to create a sustainable environment for their activities. There is some contradiction in this, because, on the one hand, sustainable development can be a competitive advantage that will distinguish the producer from others, and on the other - constant demand must form an adequate consumer market, and this will lead to changing living conditions and new players on the market.

Key words: sustainable development of the enterprise, socio-ecological-economic triad, responsible innovations, competitiveness of the enterprise.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2019 р.

Бібліографічний опис статті:

Слюсарєва Л. В., Жмайлов В. М. Сталый розвиток підприємств: дуалізм концептуальних підходів. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2019. № 4. С. 87-92.

Sliusareva L. V., Zhmailov V. M. Sustainable enterprise development: dualism of conceptual approaches. Actual problems of innovative economy. 2019. No. 4, pp. 87-92.

